

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ**

**ΓΝΩΜΗ Δ52/2022
(του αρ. 2, παρ. 2, περ. γ', υποπερ. δδ' του ν. 4013/2011)**

Στην Αθήνα, σήμερα, 13 Ιουλίου 2022, ημέρα Τετάρτη και ώρα 9.30 π.μ. και επί της οδού Κεφαλληνίας 45, όπου και τα γραφεία της, συνήλθε η ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ σε συνεδρίαση μετά από σχετική πρόσκληση του Προέδρου της, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα μέλη της Αρχής.

Από τα προσκληθέντα μέλη της Αρχής παρέστησαν κατά την συνεδρίαση τα ακόλουθα:

Προεδρεύων: Αδάμ Καραγλάνης (Αντιπρόεδρος)

Μέλη: Κωνσταντίνος Βαρδακαστάνης (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Βασιλική Σκαρτσούνη (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Δημήτριος Σταθακόπουλος (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Τα λοιπά τακτικά και αναπληρωματικά μέλη, καίτοι προσκληθέντα, δεν προσήλθαν.
Γραμματέας: Αθηνά Σοφιανίδου.

Εισηγήτρια: Καλλιόπη Μήτκα, Νομικός, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ, Υπάλληλος Αυτοτελούς Γραφείου Θεσ/νίκης (παρέστη μέσω τηλεδιάσκεψης).

Κατά τη διάρκεια της Συνεδρίασης παρέστησαν, η εισηγήτρια Καλλιόπη Μήτκα (μέσω τηλεδιάσκεψης) και η Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Ελέγχου της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., Μαριλένα Σιδέρη, οι οποίες και αποχώρησαν πριν την έναρξη της διαδικασίας ψηφοφορίας και λήψης της απόφασης από τα Μέλη της Αρχής.

Θέμα: Παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής για την προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης, σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 2, περίπτωση γ', υποπερίπτωση δδ' του ν. 4013/2011, για την ανάθεση σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαριότητας στις εγκαταστάσεις του Συνοριακού Σταθμού: Προμαχώνα (τμήμα 2 του προκηρυχθέντος διαγωνισμού), χρονικής διάρκειας εξι (6) μηνών, προϋπολογισθείσας

δαπάνης 48.390,00€ μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 24%, κατ' άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016 (κατεπείγουσα ανάγκη).

I. Με το υπ' αριθμ. πρωτ. 163740/02.06.2022 έγγραφο της Διεύθυνσης Οικονομικού της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας - Θράκης (αριθ. πρωτ. εισερχ. Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. 3033/03.06.2022), όπως αυτό συμπληρώθηκε και τροποποιήθηκε με το από υπ' αριθμ. 172987/20.06.2022 έγγραφο, το από 20.6.2022 ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (αρ. πρωτ. εισερχ. Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ 3389/20.06.2022), το υπ' αριθμ. 172987/27.6.2022 έγγραφο, το οποίο εστάλη την 27.6.2022 με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (αρ. πρωτ. εισερχ. Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ 3497/28.6.2022) και το από 11.7.2022 μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (αρ. πρωτ. εισερχομένου Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ 3789/11.7.2022), ζητείται η παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής για την προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης, σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 2, περίπτωση γ', υποπερίπτωση δδ' του ν. 4013/2011, για την ανάθεση σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαριότητας στις εγκαταστάσεις του Συνοριακού Σταθμού Προμαχώνα (τμήμα 2) χρονικής διάρκειας έξι (6) μηνών, προϋπολογισθείσας δαπάνης 48.390,00,00€ μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 24%, κατ' άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016 (κατεπείγουσα ανάγκη).

II. ΙΣΤΟΡΙΚΟ – ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

Από τη μελέτη των στοιχείων και εγγράφων του φακέλου της υπόθεσης προκύπτουν τα ακόλουθα:

1. Με την υπ' αριθμ. πρωτ. 104793/10-06-2021 Απόφαση του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας – Θράκης (ΑΔΑΜ: 21PROC008761623) προκηρύχθηκε δημόσιος ανοικτός διαγωνισμός άνω των ορίων για την ανάθεση σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαριότητας για την κάλυψη των αναγκών των Συνοριακών Σταθμών (ΣΣ) α) Ευζώνων (τμήμα 1), β) Προμαχώνα (τμήμα 2) και γ) Κήπων –Καστανέων –Ορμενίου (τμήμα 3), συνολικής εκτιμώμενης αξίας επτακοσίων σαράντα πέντε χιλιάδων ευρώ (745.000,00€) χωρίς ΦΠΑ (923.800,00€ συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α.), για χρονική διάρκεια δύο ετών (2022-2033). Ως κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης ορίστηκε η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει τιμής, ενώ ήταν δυνατή η υποβολή προσφοράς για ένα ή περισσότερα εκ των τριών τμημάτων της διακήρυξης, ήτοι τους προαναφερθέντες Σ.Σ.
2. Συναφώς, αναρτήθηκαν στην ηλεκτρονική πλατφόρμα του ΕΣΗΔΗΣ τρεις ηλεκτρονικοί διαγωνισμοί με α/α 1) 134065 για τον Σ.Σ. Ευζώνων με εκτιμώμενη αξία 240.000€ χωρίς ΦΠΑ 2) 134066 για τον Σ.Σ. Προμαχώνα, με εκτιμώμενη αξία 175.000 € χωρίς ΦΠΑ και 3) 134067 για τον Σ.Σ. Κήπων-Καστανέων-Ορμενίου με εκτιμώμενη αξία 330.000€ χωρίς ΦΠΑ.

3. Στο πλαίσιο του ως άνω διαγωνισμού, με ημερομηνία έναρξης υποβολής προσφορών την **16.06.2021** και ώρα 8.00 π.μ. και καταληκτική ημερομηνία την **16.07.2021** και ώρα 15.00 μ.μ., κατατέθηκαν συνολικά εννέα (9) προσφορές. Κατόπιν της αποσφράγισης των φακέλων δικαιολογητικών συμμετοχής αλλά και των οικονομικών προσφορών έγιναν αποδεκτές οι οκτώ (8) εξ αυτών.
4. Στη συνέχεια εκδόθηκε η υπ' αρ. πρωτ. 207768/16-09-2021 (ΑΔΑ:9ΒΔΘΟΡ1Υ-Κ66) Απόφαση του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας – Θράκης για την έγκριση των πρακτικών της 1ης και 2ης συνεδρίασης της επιτροπής διενέργειας διαγωνισμών (αποσφράγιση – αξιολόγηση φακέλου δικαιολογητικών συμμετοχής – τεχνικής προσφοράς και οικονομικών προσφορών), καθώς και την ανακήρυξη προσωρινών αναδόχων του ως άνω διαγωνισμού.
5. Για το τμήμα Ευζώνων (τμήμα 1) με α/α 134065, υποβλήθηκε μια προδικαστική προσφυγή, ωστόσο –σύμφωνα με δήλωση της αναθέτουσας– μετά την έκδοση της απόφασης της ΑΕΠΠ, η οποία αποδέχθηκε την προδικαστική προσφυγή, δεν ασκήθηκαν περαιτέρω ένδικα μέσα, ενώ μετά τη συμμόρφωση της αναθέτουσας σε αυτήν εκδόθηκε η αριθ. 51229/21-2-2022(ΑΔΑ:6ΞΦΡΟΡ1Υ-Δ70) σχετική απόφαση της αιτούσας περί ανακήρυξης αναδόχου για το τμήμα (1) του διαγωνισμού και προχώρησε στις 1.4.2022 σε κατάρτιση σχετικής σύμβασης (ΑΔΑΜ: 22ΣΥΜV010309320).
6. Για το **τμήμα Προμαχώνα (τμήμα 2)** με α/α 134066, υποβλήθηκαν δυο προδικαστικές προσφυγές: α) με ΓΑΚ 2012/26-10-2021 από την επιχείρηση [...] κατά των προσφερόντων «MY SECURITY AND FACILITY SYSTEMS A.E.», «ΑΝΑΞ Α.Ε.»,«ΑΦΟΙ ΚΑΤΣΑΡΙΔΗ ΚΑΙ ΣΙΑ Ο.Ε.», «ΜΟΥΝΤΟΥΡΛΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΙΚΕ ΙΕΠΥΑ», [...] και β) με ΓΑΚ 2021/26-10-2021 από την εταιρεία «**MY SECURITY AND FACILITY SYSTEMS A.E.**» κατά του αναδόχου [...] . Για τις δυο αυτές προδικαστικές προσφυγές **δεν εκδόθηκε απόφαση της Α.Ε.Π.Π.** και ως εκ τούτου τεκμαίρεται ότι απερρίφθησαν σιωπηρώς, σύμφωνα με τα ειδικώς οριζόμενα στο άρθρο 372 παρ. 1 ν. 4412/2016.
7. Κατά της τεκμαιρόμενης απόρριψης υπεβλήθησαν ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Θεσσαλονίκης δυο αιτήσεις αναστολής-ακύρωσης. Η πρώτη με ΑΚ 1/03-01-2022 και Γ.Α.Κ. 2012/26-10-2021 από την επιχείρηση «[...]» – προσωρινό ανάδοχο– για το τμήμα Σ.Σ. Προμαχώνα, με λόγο τη μη απόρριψη των προσφορών των λοιπών εταιρειών για την οποία ορίστηκε ημερομηνία συζήτησης στις **17/03/2022** και β) με ΑΚ 2/03-01-2022 κατά της (τεκμαιρόμενης) σιωπηρής απόρριψης της προσφυγής με Γ.Α.Κ. 2021/26-10-2021 από την εταιρεία «MY SECURITY AND FACILITY SYSTEMS A.E.» η οποία προέβαλε ως λόγους: τη μη νομιμότητα της τεχνικής προσφοράς του ορισθέντος ως προσωρινού αναδόχου [...] (δεν υποβλήθηκε τεχνικό φυλλάδιο για μπαλαντέζα β) τη μη νομιμότητα της οικονομικής προσφοράς αυτού (παραβίαση της ασφαλιστικής και εργατικής νομοθεσίας) με ημερομηνία συζήτησης την **17/02/2022**. Επί των ως άνω προσφυγών εκδόθηκαν οι υπ'αριθμ. 199/2022 και 209/2022,

αντίστοιχα, αποφάσεις του Διοικητικού Εφετείου Θεσσαλονίκης οι οποίες ανέπεμψαν την υπόθεση στην ΑΕΠΠ προκειμένου να ασκήσει την αρμοδιότητά της. Επί των ως άνω συνεκδικασθεισών προσφυγών εκδόθηκε η υπ' αριθμ. Σ892.893/2022 απόφαση της ΑΕΠΠ επί της οποίας ασκήθηκε η με αριθμ. κατάθεσης ΑΚ285/23-6-2022 αίτηση ακυρώσεως/αναστολής της εταιρείας «My security and facility systems A.E.» για την οποία ορίστηκε ημερομηνία συζήτησης την 29.9.2022.

8. Για το **τμήμα Κήπων-Καστανέων-Ορμενίου (τμήμα 3)** με α/α 134067 μετά την άσκηση προδικαστικών προσφυγών εκδόθηκε η απόφαση **Α.Ε.Π.Π. με αρ. 1850_1851_1852/20.12.2021** η οποία ακύρωσε την προσβαλλόμενη υπ' αριθμ. 236699/12-10-2021 απόφαση του Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας-Θράκης για το λόγο ότι πάσχει ακυρότητας λόγω πλημμελούς αιτιολογίας. Κατά της ως άνω αποφάσεως της ΑΕΠΠ, κατατέθηκε ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Θεσσαλονίκης η **αίτηση αναστολής-ακύρωσης** του προσωρινού αναδόχου, [...], με Α.Κ. 613/30-12-2021 επί της οποίας εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 223/2022 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Θεσσαλονίκης, η οποία έκανε δεκτή την ως άνω αίτηση αναστολής-ακύρωσης, ακύρωσε την ως άνω απόφαση της Α.Ε.Π.Π., ενώ μετά το πέρας της διαδικασίας ενώπιον των τακτικών δικαστηρίων έχει ήδη καταρτισθεί σύμβαση (στις 10-06-2022 με ΑΔΑΜ: 22SYMV010737395).
9. Στο χρονικό διάστημα μεταξύ της κατάθεσης των αιτήσεων ακυρώσεων-αναστολών έως την έκδοση των ως άνω αποφάσεων, η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας – Θράκης με το υπ' αριθμ. πρωτ. 67503/03.03.2022 έγγραφο της Διεύθυνσης Οικονομικού της (αριθ. πρωτ. εισερχ. Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. 2404/21.04.2021), ζήτησε την παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής προκειμένου να προσφύγει στη διαδικασία διαπραγμάτευσης, κατ' άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016 (κατεπείγουσα ανάγκη οφειλόμενη σε απρόβλεπτη περίσταση), για τη σύναψη σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαριότητας στις εγκαταστάσεις των Συνοριακών Σταθμών (ΣΣ) Προμαχώνα (τμήμα 2) και Κήπων –Καστανέων –Ορμενίου (τμήμα 3), χρονικής διάρκειας πέντε (5) μηνών, προϋπολογισθείσας δαπάνης (συνολικά και για τους δύο Σ.Σ.) 105.210,00€ € μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 24%. Επί του αιτήματος αυτού εκδόθηκε η υπ' αριθμ. Δ 27/11.04.2022 μη σύμφωνη γνώμη της Αρχής, δεδομένου ότι κρίθηκε ότι δεν συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθ. 32 παρ. 2 περ. γ' ν. 4412/2016 για τους λόγους που αναφέρονται αναλυτικά στην ανωτέρω απόφαση.
10. Εν προκειμένω, και μετά την ως άνω εξέλιξη της δικαστικής εμπλοκής για το τμήμα (2) Προμαχώνα, και την άσκηση αιτήσεως ακυρώσεως-αναστολής της εταιρείας «MY SECURITY AND FACILITY SYSTEMS A.E.» κατά της υπ' αριθμ. Σ892.893/2022 αποφάσεως της Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ. (πρώην Α.Ε.Π.Π.) για την οποία ορίστηκε ημερομηνία συζήτησης η 29/9/2022, η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας Θράκης επανήλθε με το υπό εξέταση αιτημά της (αριθμ πρωτ. εισερχομένου Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ 3033/3.6.2022), όπως αυτό αναδιατυπώθηκε με το με αριθμ. πρωτ. 163740/02.06.2020 έγγραφό της και εν

τέλει με το υπ' αριθμ. 172987/20.6.2022 έγγραφο και αιτείται τη σύμφωνη γνώμη της Αρχής «προκειμένου να προχωρήσει σε διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση όπως ορίζεται στο άρθρο 32 παρ. 2γ του Ν.4412/2016 για το τμήμα (2) Σ.Σ. Προμαχώνας του διαγωνισμού ...για σύναψη σύμβασης διάρκειας (κατά προσέγγιση έξι μηνών) μέχρι 31-12-2022 και αξίας έως του ποσού των εξήντα χιλιάδων ευρώ (60.000 €) συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ», «..... δεδομένου ότι για την δημοσίευση της δικαστικής απόφασης απαιτείται κατά μέσο όρο διάστημα δύο μηνών, αλλά και ακολούθως [απαιτείται] η έκδοση απόφασης από την Υπηρεσία μας [Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας Θράκης] και η αποστολή του φακέλου διαγωνισμού στο αρμόδιο κλιμάκιο Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου» με την αιτιολογία ότι «η ..συνέχιση της παροχής υπηρεσιών καθαριότητας στον Σ.Σ. Προμαχώνα Π.Ε. Σερρών καθίσταται άκρως αναγκαία για λόγους δημοσίου συμφέροντος, προστασίας της δημόσιας υγείας και περιορισμό της διασποράς του κορονοϊού, εν μέσω τουριστικής περιόδου κατά την οποία η διέλευση οχημάτων είναι αυξημένη, ενώ η τρέχουσα σύμβαση ανατεθείσα με βάση την παρ. 10 του άρθρου 6 του Ν. 4412/16, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, λήγει στις 26 Ιουνίου 2022».

III. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

11. Το άρθρο 2, παράγραφος 2, περίπτωση γ', υποπερίπτωση δδ' του ν. 4013/2011, όπως ισχύει, για την παροχή σύμφωνης γνώμης της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων, ορίζει ότι: «2. Η Αρχή έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες: [...] γ) [...] Ειδικότερα: [...] δδ) Οι αποφάσεις των αναθέτουσών Αρχών που αφορούν την προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης για την ανάθεση των δημόσιων συμβάσεων, σύμφωνα με την περίπτωση β' της παρ. 2 του άρθρου 26 και τα άρθρα 32 και 269 του Ν. 4412/2016 (Α' 147) εξαιρουμένων των περιπτώσεων ανωτέρας βίας, εκδίδονται μετά από σύμφωνη γνώμη της Αρχής, εφόσον οι συμβάσεις αυτές εμπίπτουν, λόγω της εκτιμώμενης αξίας τους, στο πεδίο εφαρμογής των Οδηγιών 2014/24/ΕΚ και 2014/25/ΕΚ, οι οποίες ενσωματώθηκαν στην ελληνική έννομη τάξη με το Ν. 4412/2016. Κατά την άσκηση της εν λόγω αρμοδιότητας η Αρχή λαμβάνει υπόψη της τις γενικές αρχές του ενωσιακού και εθνικού δικαίου. Η εν λόγω αρμοδιότητα ασκείται μέσα «προθεσμία είκοσι (20) εργάσιμων ημερών» από την περιέλευση του σχεδίου απόφασης στην Αρχή, συνοδευόμενου από όλα τα στοιχεία στα οποία θεμελιώνεται, κατά περίπτωση, η προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, με μέριμνα της αναθέτουσας αρχής. Με την άπρακτη παρέλευση της ως άνω προθεσμίας τεκμαίρεται η σύμφωνη γνώμη τη Αρχής. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις και ιδίως λόγω της πολυπλοκότητας της υπό ανάθεση σύμβασης, η Αρχή δύναται με απόφαση της, η οποία κοινοποιείται στην αιτούσα αναθέτουσα αρχή, να παρατείνει άπαξ την ως άνω προθεσμία για δεκαπέντε (15) επιπλέον «εργάσιμες» ημέρες. [...]».

12. Η διάταξη του άρθρου 1 παράγραφος 2 του ν. 4412/2016 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)» (ΦΕΚ Α' 147/8.8.2016) ορίζει ότι: "Ο παρών νόμος θεσπίζει κανόνες: α) για τις διαδικασίες προγραμματισμού και σύναψης δημοσίων συμβάσεων και διαγωνισμών μελετών που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου Ι (άρθρα 2 έως 221) [...] Οι διατάξεις του παρόντος εφαρμόζονται, με την επιφύλαξη των παραγράφων 3 έως 7, σε όλες τις συμβάσεις των περιπτώσεων α' και β', ανεξαρτήτως είδους και εκτιμώμενης αξίας αυτών, εκτός αν άλλως ορίζεται στις επιμέρους διατάξεις αυτού".

13. Στο άρθρο 2 παράγραφος 1 του ν. 4412/2016, το οποίο ενσωματώνει στο εθνικό δίκαιο τις αντίστοιχες διατάξεις του άρθρου 2 και του άρθρου 33 παρ. 1 εδάφιο β' της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, προβλέπονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

"1. Για τους σκοπούς του παρόντος εφαρμόζονται οι ακόλουθοι ορισμοί:

1) α) ως «αναθέτουσες αρχές» νοούνται το κράτος, οι αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης, οι οργανισμοί δημοσίου δικαίου ή οι ενώσεις μιας ή περισσότερων από αυτές τις αρχές ή ενός ή περισσότερων από αυτούς τους οργανισμούς δημοσίου δικαίου και οι αναθέτουσες αρχές κατά την έννοια του άρθρου 223 και β) ως «αναθέτοντες φορείς» νοούνται οι αναθέτοντες φορείς κατά την έννοια του άρθρου 224,

2) ως «κεντρικές κυβερνητικές αρχές (ΚΚΑ)», νοούνται οι αναθέτουσες αρχές που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Ι του Προσαρτήματος Α' και, εφόσον έχουν επέλθει διορθώσεις ή τροποποιήσεις, οι φορείς που τις έχουν διαδεχθεί, [...]

5) ως «δημόσιες συμβάσεις» και ως «συμβάσεις έργων, υπηρεσιών και προμηθειών» νοούνται οι συμβάσεις εξ επαχθούς αιτίας οι οποίες συνάπτονται γραπτώς μεταξύ ενός ή περισσότερων οικονομικών φορέων και μιας ή ενός ή περισσότερων αναθετουσών αρχών/αναθετόντων φορέων, αντίστοιχα, και έχουν ως αντικείμενο την εκτέλεση έργων, την προμήθεια αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών, [...]

9) ως «δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών» και ως «συμβάσεις υπηρεσιών» νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών που δεν εμπίπτουν στην περ. 7α.

Στις συμβάσεις υπηρεσιών περιλαμβάνονται και οι συμβάσεις παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών που έχουν ως αντικείμενο τον σχεδιασμό, προγραμματισμό, οργάνωση, διαχείριση, παρακολούθηση, έλεγχο και αξιολόγηση επιχειρησιακών και αναπτυξιακών προγραμμάτων και δράσεων σε όλους τους τομείς της οικονομίας, καθώς και σε οριζόντιο χαρακτήρα παρεμβάσεις, την υποστήριξη της υλοποίησής τους με τη μεταφορά της απαραίτητης τεχνογνωσίας, καθώς και την παροχή εξωγενών υπηρεσιών (outsourcing) υλοποίησης των ανωτέρω προγραμμάτων και δράσεων. Στις συμβουλευτικές υπηρεσίες υπάγονται ιδίως οι οικονομικές μελέτες, κοινωνικές μελέτες και μελέτες οργάνωσης και επιχειρησιακής έρευνας,

14. Η διάταξη του άρθρου 5 (“Κατώτατα όρια (άρθρο 4 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ και Κανονισμός (ΕΕ) 2015/2170)”) του ιδίου ως άνω νόμου ορίζει ότι:

“Η διάταξη του άρθρου 5 (“Κατώτατα όρια (άρθρο 4 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ και Κανονισμός (ΕΕ) 2015/2170)”) του ιδίου ως άνω νόμου ορίζει ότι: «Ως κατώτατα όρια, σε συνάρτηση προς την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, εκτός Φ.Π.Α., ορίζονται τα ακόλουθα: ...β) 135.000 ευρώ για δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών που ανατίθενται από κεντρικές κυβερνητικές αρχές και για διαγωνισμούς μελετών που διοργανώνονται από τις εν λόγω αρχές. [...]. β) 209.000 ευρώ για δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών που ανατίθενται από μη κεντρικές αναθέτουσες αρχές και για διαγωνισμούς μελετών που διοργανώνονται από τις εν λόγω αρχές. [...]. Τα κατώτατα όρια που καθορίζονται στις άνω περιπτώσεις α’, β’, και γ’ ισχύουν, εφόσον δεν έχουν αναθεωρηθεί, σύμφωνα με το άρθρο 6 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ».

Συναφώς επισημαίνεται ότι, με βάση τις σχετικές διατάξεις του Κανονισμού 2021/1952 της Επιτροπής της 10ης Νοεμβρίου 2021 “για την τροποποίηση της οδηγίας 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τα κατώτατα όρια εφαρμογής για τις συμβάσεις προμηθειών, υπηρεσιών, έργων, και τους διαγωνισμούς μελετών”, τα ανωτέρω χρηματικά όρια των 135.000€ και 209.000€ του αρθ. 5 του ν. 4412/2016, έχουν τροποποιηθεί από 1.1.2022 στο ποσό των 140.000€ και 215.000€ αντίστοιχα και αφορούν τα έτη 2022-2023.

15. Στις διατάξεις του άρθρου 6 (“Μέθοδοι υπολογισμού της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης (άρθρο 5 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)”) του ιδίου ως άνω νόμου προβλέπονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

“1. Ο υπολογισμός της εκτιμώμενης αξίας μιας σύμβασης βασίζεται στο συνολικό πληρωτέο ποσό, χωρίς ΦΠΑ, όπως εκτιμάται από την αναθέτουσα αρχή, συμπεριλαμβανομένου κάθε τυχόν δικαιώματος προαίρεσως ή τυχόν παρατάσεων της σύμβασης, όπως ορίζουν ρητά τα έγγραφα της σύμβασης. [...]

3. Η επιλογή της χρησιμοποιούμενης μεθόδου για τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας μιας σύμβασης δεν γίνεται με σκοπό την αποφυγή της εφαρμογής οποιασδήποτε διάταξης του παρόντος νόμου. Η σύμβαση δεν κατατέμνεται κατά τρόπο ώστε να αποφεύγεται η εφαρμογή οποιασδήποτε διάταξης του παρόντος νόμου, εκτός αν αυτό δικαιολογείται από αντικειμενικούς λόγους.

4. Η εκτιμωμένη αξία ισχύει τη στιγμή της αποστολής της προκήρυξης διαγωνισμού ή, στις περιπτώσεις όπου δεν προβλέπεται προκήρυξη διαγωνισμού, τη στιγμή που η αναθέτουσα αρχή εκκινεί τη διαδικασία σύναψης σύμβασης, για παράδειγμα ερχόμενη σε επαφή με οικονομικούς φορείς για τους σκοπούς της σύναψης της σύμβασης, όπου ενδείκνυται κατά τα ειδικότερα προβλεπόμενα στο άρθρο 61. [...]

8. Όταν προτεινόμενο έργο ή προτεινόμενη παροχή υπηρεσιών μπορεί να οδηγήσει σε ανάθεση συμβάσεων υπό τη μορφή χωριστών τμημάτων, λαμβάνεται υπόψη η συνολική

εκτιμώμενη αξία όλων αυτών των τμημάτων. Όταν η συνολική αξία των τμημάτων ισούται ή υπερβαίνει το κατώτατο όριο που προβλέπεται στο άρθρο 5, το παρόν Βιβλίο (άρθρα 3 έως 221) εφαρμόζεται στην ανάθεση κάθε τμήματος. [...]

10. Κατά παρέκκλιση από τα προβλεπόμενα στις παραγράφους 8 και 9, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αναθέτουν συμβάσεις για μεμονωμένα τμήματα κατά τις διατάξεις του παρόντος Βιβλίου, λαμβάνοντας υπόψη την εκτιμώμενη αξία μόνο του τμήματος, εφόσον αυτή, χωρίς ΦΠΑ, είναι μικρότερη από 80.000 ευρώ για προμήθειες ή υπηρεσίες ή από 1.000.000 ευρώ για έργα. Πάντως, η συνολική αξία των τμημάτων που ανατίθενται με αυτόν τον τρόπο, δεν υπερβαίνει το 20 % της συνολικής αξίας όλων των τμημάτων στις οποίες έχει διαιρεθεί το προτεινόμενο έργο, η προτεινόμενη απόκτηση ομοιογενών αγαθών ή η προτεινόμενη παροχή υπηρεσιών. [...]

11. Όταν πρόκειται για δημόσιες συμβάσεις προμηθειών ή υπηρεσιών οι οποίες έχουν περιοδικό χαρακτήρα ή οι οποίες προβλέπεται να ανανεωθούν μέσα σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, λαμβάνεται ως βάση για τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης:

α) είτε η συνολική πραγματική αξία των διαδοχικών συμβάσεων του ιδίου τύπου οι οποίες συνήφθησαν κατά το προηγούμενο δωδεκάμηνο ή οικονομικό έτος, αναπροσαρμοσμένη, ει δυνατόν, προκειμένου να ληφθούν υπόψη ενδεχόμενες μεταβολές ως προς τις ποσότητες ή την αξία τους κατά τους δώδεκα μήνες που έπονται της αρχικής σύμβασης·

β) είτε η εκτιμώμενη συνολική αξία των διαδοχικών συμβάσεων που συνήφθησαν κατά το δωδεκάμηνο που έπεται της πρώτης παράδοσης ή κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους, εφόσον αυτό υπερβαίνει τους δώδεκα μήνες.[...]"

16. Στη διάταξη του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, η οποία ενσωματώνει στο εθνικό δίκαιο την αντίστοιχη διάταξη του άρθρου 32 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, προβλέπεται ότι:

"2. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών σε οποιαδήποτε από τις κατωτέρω περιπτώσεις: [...] γ) στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο, εάν λόγω κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε γεγονότα απρόβλεπτα για την αναθέτουσα αρχή, δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις ανοικτές, κλειστές ή ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση. Οι περιστάσεις που επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη".

17. Στις διατάξεις του άρθρου 364 του ν. 4412/2016 προβλέπεται ότι:

«Άρθρο 364 Ανασταλτικό αποτέλεσμα

1. Η προθεσμία για την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής και η άσκησή της κωλύουν τη σύναψη της σύμβασης επί ποινή ακυρότητας, η οποία διαπιστώνεται με απόφαση της

ΑΕΠΠ μετά από άσκηση προσφυγής, σύμφωνα με το άρθρο 368. Κατά τα λοιπά, η άσκηση της προδικαστικής προσφυγής δεν κωλύει την πρόοδο της διαγωνιστικής διαδικασίας, με την επιφύλαξη των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 366.

2. Η παράγραφος 1 δεν εφαρμόζεται στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) όταν δεν απαιτείται προηγούμενη δημοσίευση της προκήρυξης,

β) αν υποβλήθηκε μόνο μία (1) προσφορά και δεν υπάρχουν ενδιαφερόμενοι υποψήφιοι και

γ) εφόσον πρόκειται για εκτελεστική σύμβαση συμφωνίας - πλαίσιο σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 39, ή για σύμβαση που συνάπτεται στο πλαίσιο Δυναμικού Συστήματος Αγορών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 33 και 270».

18. Στις διατάξεις του άρθρου 365 παρ. 4 του ν. 4412/2016 προβλέπεται ότι:

«Με πράξη του προεδρεύοντος του κλιμακίου ορίζεται η ημέρα και η ώρα εξέτασης της προσφυγής, η οποία δεν μπορεί να απέχει περισσότερο από σαράντα (40) ημέρες από την ημερομηνία κατάθεσής της. Η πράξη αυτή κοινοποιείται το αργότερο δέκα (10) ημέρες πριν από την εξέταση της προσφυγής στον προσφεύγοντα, στην αναθέτουσα αρχή κατά της οποίας ασκείται η προσφυγή και σε εκείνους οι οποίοι έχουν ασκήσει παρέμβαση. Εφόσον ο προσφεύγων ή ο παρεμβαίνων ή η αναθέτουσα αρχή αιτηθούν να αναπτύξουν και προφορικά τους ισχυρισμούς τους επί των λόγων της προδικαστικής προσφυγής, ο προεδρεύων του κλιμακίου με πράξη του δύναται να καλεί σε ακρόαση ενώπιον του κλιμακίου όλους τους ανωτέρω σε ημέρα και ώρα, η οποία δεν μπορεί να είναι αργότερα από την ημέρα και ώρα εξέτασης της προσφυγής. Η κλήση για την ακρόαση κοινοποιείται με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου το αργότερο πέντε (5) ημέρες πριν από την ορισθείσα ακρόαση στον προσφεύγοντα, στην αναθέτουσα αρχή και στον ασκήσαντα παρέμβαση. Ακρόαση δεν πραγματοποιείται κατά τη διαδικασία για τη λήψη ή μη προσωρινών μέτρων»

Περαιτέρω στη διάταξη του άρθ. 367 παρ. 1 του ν. 4412/2016 ορίζεται ότι:

«Η ΑΕΠΠ αποφαινεται αιτιολογημένα επί της βασιμότητας των προβαλλόμενων πραγματικών και νομικών ισχυρισμών της προσφυγής και των ισχυρισμών της αναθέτουσας αρχής και, σε περίπτωση παρέμβασης, των ισχυρισμών του παρεμβαίνοντος και δέχεται (εν όλω ή εν μέρει) ή απορρίπτει την προσφυγή με απόφασή της, η οποία εκδίδεται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία είκοσι (20) ημερών από την ημέρα εξέτασης της προσφυγής» .

19. Επίσης, στη διάταξη του άρθ. 18 παρ. 1 π.δ. 39/2017 «Κανονισμός εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών ενώπιον της Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών» ορίζεται ότι:

Ο σχηματισμός της ΑΕΠΠ, που εξετάζει την προδικαστική προσφυγή, ελέγχει αυτή ως προς τη νομιμότητά της.....»

20. Στις διατάξεις του άρθρου 372 ν. 4412/2016 προβλέπεται ότι:

«Άρθρο 372 Δικαστική προστασία στο πεδίο που προηγείται της σύναψης της σύμβασης»

1. Όποιος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί συγκεκριμένη σύμβαση και υφίσταται ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από ενδεχόμενη παραβίαση της νομοθεσίας περί δημόσιων συμβάσεων, μπορεί, με το ίδιο δικόγραφο, να ασκήσει αίτηση αναστολής εκτέλεσης και ακύρωσης των αποφάσεων της Α.Ε.Π.Π.. Το αυτό ισχύει και σε περίπτωση σιωπηρής απόρριψης της προδικαστικής προσφυγής. Δικαίωμα άσκησης του ως άνω ένδικου βοηθήματος έχει και η αναθέτουσα αρχή, αν η Α.Ε.Π.Π. κάνει δεκτή την προδικαστική προσφυγή, αλλά και αυτός του οποίου έχει γίνει εν μέρει δεκτή η προδικαστική προσφυγή. Με την απόφαση της Α.Ε.Π.Π. λογίζονται ως συμπροσβαλλόμενες και όλες οι συναφείς προς την εν λόγω απόφαση πράξεις ή παραλείψεις της αναθέτουσας αρχής, εφόσον έχουν εκδοθεί ή συντελεστεί, αντιστοίχως, έως τη συζήτηση της αίτησης. Όταν η Α.Ε.Π.Π. απορρίπτει την προδικαστική προσφυγή, νομιμοποιούνται παθητικώς η Α.Ε.Π.Π. και η αναθέτουσα αρχή. Όταν η Α.Ε.Π.Π. κάνει δεκτή την προδικαστική προσφυγή, νομιμοποιείται παθητικώς μόνο η Α.Ε.Π.Π..

2. Η αίτηση αναστολής και ακύρωσης περιλαμβάνει μόνο αιτιάσεις που είχαν προταθεί με την προδικαστική προσφυγή ή αφορούν στη διαδικασία ενώπιον της Α.Ε.Π.Π. ή το περιεχόμενο των αποφάσεών της. Η αναθέτουσα αρχή, εφόσον ασκήσει την αίτηση της παρ. 1, μπορεί να προβάλει και οψιγενείς ισχυρισμούς αναφορικά με τους επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος, οι οποίοι καθιστούν αναγκαία την άμεση ανάθεση της σύμβασης.

3. Αρμόδιο για την εκδίκαση των υποθέσεων του παρόντος είναι το Διοικητικό Εφετείο της έδρας της αναθέτουσας αρχής. Κατ' εξαίρεση, διαφορές οι οποίες προκύπτουν κατά την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης έργων ή υπηρεσιών και δημόσιων συμβάσεων, οι οποίες υλοποιούνται ως Συμπράξεις Δημόσιου Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.) σύμφωνα με τον ν. 3389/2005 (Α' 232), εκδικάζονται από το Συμβούλιο της Επικρατείας. Ομοίως, διαφορές οι οποίες προκύπτουν από την ανάθεση δημόσιων συμβάσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των Οδηγιών 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ, με εκτιμώμενη αξία μεγαλύτερη των δεκαπέντε εκατομμυρίων (15.000.000) ευρώ, εκδικάζονται από το Συμβούλιο της Επικρατείας.

4. Η αίτηση ασκείται εντός δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση ή την πλήρη γνώση της απόφασης της Α.Ε.Π.Π. ή από την παρέλευση της προθεσμίας για την έκδοση απόφασης, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 367 περί διαδικασίας λήψης απόφασης και συνεπειών των αποφάσεων της Α.Ε.Π.Π.. Η δικάσιμος για την εκδίκαση της αίτησης ακύρωσης δεν πρέπει να απέχει πέραν των εξήντα (60) ημερών από την κατάθεση του δικογράφου. Ο Πρόεδρος του αρμόδιου Τμήματος ορίζει με πράξη του τον εισηγητή, καθώς και την ημέρα και την ώρα εκδίκασης της αίτησης. Αντίγραφο της αίτησης με κλήση κοινοποιείται με τη φροντίδα του αιτούντος προς την Α.Ε.Π.Π., την αναθέτουσα αρχή, αν δεν έχει ασκήσει αυτή την αίτηση, και προς κάθε τρίτο ενδιαφερόμενο, την

κλήτευση του οποίου διατάσσει με πράξη του ο Πρόεδρος ή ο προεδρεύων του αρμόδιου Δικαστηρίου ή Τμήματος έως την επόμενη ημέρα από την κατάθεση της αίτησης. Ο αιτών υποχρεούται επί ποινή απαραδέκτου του ενδίκου βοηθήματος να προβεί στις παραπάνω κοινοποιήσεις εντός αποκλειστικής προθεσμίας δύο (2) ημερών από την έκδοση και την παραλαβή της ως άνω πράξης του Δικαστηρίου. Εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την ως άνω κοινοποίηση της αίτησης κατατίθεται η παρέμβαση και διαβιβάζονται ο φάκελος και οι απόψεις των παθητικώς νομιμοποιούμενων. Εντός της ίδιας προθεσμίας κατατίθενται στο Δικαστήριο και τα στοιχεία που υποστηρίζουν τους ισχυρισμούς των διαδίκων. Επιπρόσθετα, η παρέμβαση κοινοποιείται με επιμέλεια του παρεμβαίνοντος στα λοιπά μέρη της δίκης εντός δύο (2) ημερών από την κατάθεσή της, αλλιώς λογίζεται ως απαραδέκτη. Το διατακτικό της δικαστικής απόφασης εκδίδεται εντός δεκαπέντε (15) ημερών από τη συζήτηση της αίτησης της παρ. 1 ή από την προθεσμία για την υποβολή υπομνημάτων.

5.[...]

6. Η προθεσμία για την άσκηση και η άσκηση της αίτησης ενώπιον του Δικαστηρίου της παρ. 3 κωλύουν τη σύναψη της σύμβασης μέχρι την έκδοση της οριστικής δικαστικής απόφασης, εκτός εάν με την προσωρινή διαταγή της παρ. 7 το αρμόδιο δικαστήριο αποφανθεί διαφορετικά. Επίσης, η προθεσμία για την άσκηση και η άσκηση της αίτησης κωλύουν την πρόοδο της διαδικασίας ανάθεσης για χρονικό διάστημα δεκαπέντε (15) ημερών από την άσκηση της αίτησης, εκτός εάν με την προσωρινή διαταγή της παρ. 7 το αρμόδιο δικαστήριο αποφανθεί διαφορετικά.

7. Μέχρι την παρέλευση της εκ του νόμου αναστολής της προόδου της διαδικασίας κατά την παρ. 6, και εφόσον έχουν γίνει προσηκόντως οι προβλεπόμενες στην παρ. 4 κοινοποιήσεις της αίτησης, ο Πρόεδρος Εφετών του οικείου Διοικητικού Εφετείου ή ο Εφέτης που αυτός ορίζει, καθώς και ο Πρόεδρος ή ο προεδρεύων της Ολομέλειας ή του οικείου σχηματισμού του Συμβουλίου της Επικρατείας αντίστοιχα, αποφαίνονται επί του αιτήματος αναστολής με προσωρινή διαταγή που περιέχει όλως συνοπτική αιτιολογία. Εφόσον κριθεί σκόπιμο, μπορεί να ζητηθεί ακρόαση των μερών με κάθε πρόσφορο τρόπο. Η προσωρινή διαταγή ισχύει μέχρι την έκδοση οριστικής απόφασης επί της αιτήσεως, μπορεί δε να ανακληθεί ή να τροποποιηθεί μέχρι τη συζήτηση της υπόθεσης, μετά από σχετική αίτηση οιοδήποτε των μερών, την οποία ο αιτών κοινοποιεί στους υπόλοιπους διαδίκους ή αυτεπαγγέλτως, με τήρηση της διαδικασίας του παρόντος. Με την ίδια διαδικασία, ύστερα από αίτημα του μέρους που στοιχειοθετεί σχετικό έννομο συμφέρον, μπορεί να αρθεί η εκ του νόμου αναστολή σύναψης της σύμβασης ή/και η εκ του νόμου αναστολή της προόδου της διαδικασίας ανάθεσης σύμφωνα με όσα προβλέπονται στην παρ. 6. Στις περιπτώσεις που, λόγω της σπουδαιότητας της υπόθεσης, αυτή παραπέμπεται από την Πενταμελή Σύνθεση στην Επταμελή Σύνθεση ή στην Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας ή όταν το Διοικητικό Εφετείο αποστέλλει αίτημα για πρότυπη δίκη κατά το άρθρο 1 του ν. 3900/2010 (Α' 213) ή στην περίπτωση υποβολής προδικαστικών ερωτημάτων προς το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με την

παραπεμπτική απόφαση ή με προσωρινή διαταγή κατά τα ανωτέρω διατάσσεται κάθε πρόσφορο μέτρο προσωρινής προστασίας μέχρι την οριστική εκδίκαση της υπόθεσης.

8. Το αίτημα αναστολής γίνεται δεκτό, εφόσον πιθανολογείται σοβαρά η παράβαση κανόνα του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του εθνικού δικαίου και η αναστολή είναι αναγκαία για να αρθούν τα δυσμενή από την παράβαση αποτελέσματα ή να αποτραπεί η ζημία των συμφερόντων του αιτούντος. Το αίτημα, όμως, μπορεί να απορριφθεί, αν από τη στάθμιση της βλάβης του αιτούντος, των συμφερόντων τρίτων και επιτακτικών λόγων γενικού δημοσίου συμφέροντος κρίνεται ότι οι αρνητικές συνέπειες από την αποδοχή θα είναι σοβαρότερες από την ωφέλεια του αιτούντος. Το Δικαστήριο διατάζει τα κατάλληλα ασφαλιστικά μέτρα, χωρίς να δεσμεύεται από τις προτάσεις των διαδίκων. Διατάζει ιδίως την αναστολή ισχύος όρων της διακήρυξης, των τευχών δημοπράτησης και οποιουδήποτε άλλου εγγράφου σχετικού με τη διεξαγωγή του διαγωνισμού, την αναστολή εκτέλεσης οποιασδήποτε πράξης της αναθέτουσας αρχής, την απαγόρευση νομικών ή υλικών ενεργειών, την εκτέλεση των απαραίτητων θετικών πράξεων, όπως τη διατήρηση εγγράφων και άλλων στοιχείων, καθώς και την αναστολή σύναψης της σύμβασης.

9. [...]

10. [...]

11. [...]

12. Με μέριμνα του Προέδρου της, η Α.Ε.Π.Π. οφείλει να συμμορφώνεται δια των αρμοδίων οργάνων της, με τις δικαστικές αποφάσεις που λαμβάνονται δυνάμει του παρόντος, με τις οποίες ακυρώνονται εν όλω ή εν μέρει οι αποφάσεις της. Η συμμόρφωση συντελείται υποχρεωτικά εντός είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της δικαστικής απόφασης από το Δικαστήριο, την αναθέτουσα αρχή ή τα λοιπά διάδικα μέρη. Υποχρέωση συμμόρφωσης προς τις δικαστικές αποφάσεις κατά το μέρος των αρμοδιοτήτων τους έχουν και οι αναθέτουσες αρχές εντός της ίδιας προθεσμίας.

13. Με την επιφύλαξη του παρόντος νόμου, για την εκδίκαση των διαφορών του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται οι διατάξεις του π.δ. 18/1989.

21. Στο άρθρ. 142 του ν. 4782/2021 (Α' 36/2021), με τίτλο, «Εκσυγχρονισμός, απλοποίηση και αναμόρφωση του ρυθμιστικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων, ειδικότερες ρυθμίσεις προμηθειών στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας και άλλες διατάξεις για την ανάπτυξη, τις υποδομές και την υγεία» ορίζονται τα παρακάτω:

«Άρθρο 142 - Έναρξη ισχύος Μέρους Α`

1. Η ισχύς των διατάξεων:

α) του άρθρου 4, κατά το μέρος που τροποποιεί την παρ. 1 του άρθρου 36 του ν. 4412/2016,

β) των άρθρων 10, 20 παρ. 4, 34 κατά το μέρος που τροποποιεί την παρ. 2 του άρθρου 92 του ν. 4412/2016, 57, 58, 59, 60, 63, 64, 66 έως 79, 82 έως 86, 89 έως 93, 95 έως 98, 100, 131 και 138,

γ) [Καταργείται].

δ) του άρθρου 109, κατά το μέρος που τροποποιεί την παρ. 7 του άρθρου 258 του ν. 4412/2016, αρχίζει από την 1η.9.2021

ε) των άρθρων 55, 108 κατά το μέρος που τροποποιεί την περ. α` της παρ. 11 του άρθρου 221 του ν. 4412/2016, και 134 αρχίζει από την 1η.3.2022.

2. Η ισχύς των άρθρων 3, 6 κατά το μέρος που τροποποιεί τις παρ. 1 και 5 του άρθρου 38 του ν. 4412/2016 (Α` 147), 7, 8, 9, 11, 12, 13, 42, 49, 62, 65, 80, 81, 87, 88, 94, 99, 101, 108, εκτός της περ. α` της παρ. 11, 121 και 127 αρχίζει από τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Το άρθρο 42, με το οποίο τροποποιήθηκε το άρθρο 102 του ν. 4412/2016, καταλαμβάνει και εφαρμόζεται και στις εκκρεμείς, κατά τον χρόνο έναρξης ισχύος του παρόντος, διαγωνιστικές διαδικασίες, εκτός εάν έχει χωρήσει οριστικός αποκλεισμός του οικονομικού φορέα ή έχει εκδοθεί απόφαση αρμοδίου δικαστηρίου, η οποία έχει κρίνει διαφορετικά.

3. Η ισχύς των υπολοίπων άρθρων του παρόντος αρχίζει από την 1η.6.2021, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επιμέρους διατάξεις του. Τα άρθρα 43 και 121 του ν. 4782/2021, με τα οποία τροποποιήθηκαν τα άρθρα 103 και 310, αντίστοιχα, του ν. 4412/2016, εφαρμόζονται και στις εκκρεμείς, κατά τον χρόνο έναρξης ισχύος τους (1η.6.2021), διαγωνιστικές διαδικασίες, εκτός εάν έχει χωρήσει οριστικός αποκλεισμός του οικονομικού φορέα ή έχει εκδοθεί απόφαση αρμοδίου δικαστηρίου, η οποία έχει κρίνει διαφορετικά».

22. Στον ν. 4912/2022 (Α' 59/2022), με τίτλο, «Ενιαία Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων και άλλες διατάξεις του Υπουργείου Δικαιοσύνης» και ιδίως στα άρθρα 17, παρ. 1 και 4 και 19 αυτού, όσον αφορά την αρμοδιότητα της Αρχής για την παροχή σύμφωνης γνώμης κατ' άρθρο 2, παράγραφος 2, περίπτωση γ', υποπερίπτωση δδ' του ν. 4013/2011, ορίζεται ότι:

«Άρθρο 17

Μεταβατικές διατάξεις - Μεταφορά αρμοδιοτήτων από την Αρχή του ν. 4013/2011 στην Αρχή του ν. 4412/2016

1. Από την έκδοση της πράξης διορισμού Προέδρου και τουλάχιστον έξι (6) Συμβούλων της Ενιαίας Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων του άρθρου 347 του ν. 4412/2016 (Α' 147), όπως το άρθρο αυτό αντικαθίσταται με το άρθρο 2 του παρόντος νόμου: (α) η Αρχή του ν. 4013/2011 (Α' 204) καταργείται και το σύνολο των δικαιωμάτων, υποχρεώσεων και εννόμων σχέσεων της, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης του ειδικού τραπεζικού λογαριασμού της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4013/2011, περιέρχεται αυτοδικαίως και χωρίς άλλη διατύπωση στην Αρχή του ν. 4412/2016, (β) δίκες της Αρχής του ν. 4013/2011 συνεχίζονται χωρίς διακοπή από την Αρχή του ν. 4412/2016, η οποία λογίζεται ως καθολικός διάδοχος της Αρχής του ν. 4013/2011, (γ) όλα τα υφιστάμενα ταμειακά υπόλοιπα της Αρχής του ν. 4013/2011 μεταφέρονται στην Αρχή του ν. 4412/2016, η οποία

συνεχίζει την εκτέλεση του τρέχοντος προϋπολογισμού. [...]

4. Μέχρι την έκδοση της πράξης διορισμού Προέδρου και τουλάχιστον έξι (6) Συμβούλων της Ενιαίας Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΔΗΣΥ) του άρθρου 347 του ν. 4412/2016, η καταργούμενη Αρχή του ν. 4013/2011 εξακολουθεί να λειτουργεί με τα όργανα διοίκησης της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΑΔΗΣΥ) που υπηρετούν κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος. [...]

Άρθρο 19

Καταργούμενες διατάξεις

Από την έκδοση Πράξης Υπουργικού Συμβουλίου με την οποία διορίζονται ο Πρόεδρος και τουλάχιστον έξι (6) Σύμβουλοι της Αρχής, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 348 του ν. 4412/2016 (Α' 147), καταργούνται: (α) τα άρθρα 1 έως 10 του ν. 4013/2011 (Α' 204) για την «Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων» («Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.» ή «Αρχή») και (β) το πρώτο και το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 365 του ν. 4412/2016.».

IV. ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

23. Το υπό εξέταση αίτημα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας – Θράκης, η οποία αποτελεί Κεντρική Κυβερνητική Αρχή σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Παράρτημα Ι του Προσαρτήματος Α' του ν. 4412/2016, αφορά σε προσφυγή της εν λόγω αναθέτουσας αρχής στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού για την ανάθεση σύμβασης παροχής υπηρεσιών κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 2 παρ. 1 περ. 9 του ίδιου ως άνω νόμου.

Η προτεινόμενη, βάσει του εξεταζόμενου αιτήματος, σύμβαση, προυπολογισθείσας αξίας σαράντα οκτώ χιλιάδων τριακοσίων ενενήντα ευρώ (**48.390,00 €**) μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ, υπολείπεται του ποσού του κατώτατου ορίου της εκτιμώμενης αξίας συμβάσεων υπηρεσιών που ανατίθενται από κεντρικές κυβερνητικές αρχές του άρθρου 5 παρ. β του ν. 4412/2016, ως αυτό ισχύει μετά τη θέση σε ισχύ του σχετικού Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1952 της Επιτροπής της 10ης Νοεμβρίου 2021 “για την τροποποίηση της οδηγίας 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου» όσον αφορά τα κατώτατα όρια εφαρμογής για τις συμβάσεων ήτοι τις 140.000 €. Ως εκ τούτου, δέον όπως εξετασθεί η αρμοδιότητα της Αρχής, λόγω ποσού, για την έκδοση σύμφωνης γνώμης, σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 2, περίπτωση γ', υποπερίπτωση δδ' του ν. 4013/2011.

Επισημαίνεται σχετικά ότι σύμφωνα με την παρ. 11, του άρθρου 6 του ν. 4412/2016, όταν πρόκειται για δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών οι οποίες έχουν περιοδικό χαρακτήρα ή οι οποίες προβλέπεται να ανανεωθούν μέσα σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, όπως στην

προκειμένη περίπτωση, λαμβάνεται ως βάση για τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης:

α) είτε η συνολική πραγματική αξία των διαδοχικών συμβάσεων του ιδίου τύπου οι οποίες συνήφθησαν κατά το προηγούμενο δωδεκάμηνο ή οικονομικό έτος, αναπροσαρμοσμένη, ει δυνατόν, προκειμένου να ληφθούν υπόψη ενδεχόμενες μεταβολές ως προς τις ποσότητες ή την αξία τους κατά τους δώδεκα μήνες που έπονται της αρχικής σύμβασης·

β) είτε η εκτιμώμενη συνολική αξία των διαδοχικών συμβάσεων που συνήφθησαν κατά το δωδεκάμηνο που έπεται της πρώτης παράδοσης ή κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους, εφόσον αυτό υπερβαίνει τους δώδεκα μήνες.

24. Σύμφωνα με τα υποβληθέντα στοιχεία του φακέλου του υπό εξέταση αιτήματος διαπραγμάτευσης, προκύπτουν τα εξής:

Ο αιτούμενος προϋπολογισμός, με βάση τα διαλαμβανόμενα στο αίτημα, προέκυψε βάσει του προκηρυχθέντος ανοιχτού διαγωνισμού άνω των ορίων, η συνολική προϋπολογιζόμενη δαπάνη του οποίου ανέρχεται στο ποσό των **745.000,00€** μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ για τα έτη **2022-23**, δεδομένου ότι αφορά σε μέρος αυτού και ειδικότερα στο Τμήμα του Συνοριακού Σταθμού Προμαχώνα (τμήμα 2), χρονικά αναπροσαρμοσμένο (βλ. ανωτέρω Ιστορικό, υπό II. 2). Επισημαίνεται σχετικά ότι έχει ήδη συναφθεί εντός του 2022 η σύμβαση για τον Σ.Σ. Ευζώνων (Τμήμα 1) του διαγωνισμού (αξίας 240.000 ευρώ) καθώς και για τον Σ.Σ. Κήπων-Καστανέων-Έβρου (Τμήμα 3) του διαγωνισμού (αξίας 330.000 ευρώ).

Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι για το έτος 2022 η συνολική εκτιμώμενη αξία των συμβάσεων ιδίου τύπου της αναθέτουσας αρχής θα ανέλθει σε ποσό που υπερβαίνει το κατώτατο όριο του άρθρου 5 παρ. β του ν. 4412/2016 (βλ. ανωτέρω, Ιστορικό υπό II.2) κι, ως εκ τούτου, συντρέχει η αρμοδιότητα της Αρχής για την παροχή της σύμφωνης γνώμης της κατ' άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. δδ' του ν. 4013/2011, όπως ισχύει.

25. Εν προκειμένω, η νομική βάση για την υποβολή του αιτήματος της αναθέτουσας αρχής είναι η διάταξη του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016 (κατεπείγουσα ανάγκη οφειλόμενη σε απρόβλεπτη περίπτωση), καθώς αυτήν επικαλείται ρητά ο φορέας.

26. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση έχει εξαιρετικό χαρακτήρα και επιτρέπεται να εφαρμόζεται μόνο στις περιοριστικώς απαριθμούμενες στα άρθρα 26 και 32 του ν. 4412/2016 περιπτώσεις με τα οποία μεταφέρθηκαν στο εσωτερικό δίκαιο τα άρθρα 26 και 32 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ, αντίστοιχα (πρβλ. άρθρα 24 και 25 π.δ. 60/2007 και άρθρα 30 και 31 της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ, αντίστοιχα, και βλ. σχετικώς ΔΕΚ - ΔΕΕ, αποφάσεις της 8ης Απριλίου 2008, C 337/05, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2008, I-2173, σκέψη 56, της 23ης Απριλίου 2009, C-292/07, Επιτροπή κατά Βελγίου, EU:C:2009:246, σκέψεις 105-106, της 11ης Σεπτεμβρίου 2014, C-19/13, Ministero dell' Interno κατά Fastweb SpA και Telecom Italia SpA, EU:C:2014:2194, σκέψη 49, της 7ης Σεπτεμβρίου 2016, C -549/14, Finn Frogne

A/S κατά Rigspolitiet ved Center for Beredskabskommunikation, EU:C:2016:634, σκέψη 35). Συναφώς επισημαίνεται ότι οι ανωτέρω διατάξεις στο μέτρο που εισάγουν εξαιρέσεις που συνιστούν παρέκκλιση από τη βασική ρύθμιση, δηλαδή από τους κανόνες που αποσκοπούν στη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των αναγνωριζομένων από τη Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σ.Λ.Ε.Ε.) δικαιωμάτων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, πρέπει να αποτελούν αντικείμενο συσταλτικής ερμηνείας, το δε βάρος αποδείξεως περί του ότι συντρέχουν όντως οι έκτακτες περιστάσεις που δικαιολογούν την απόκλιση το φέρει αυτός που τις επικαλείται (βλ. υπό το πνεύμα αυτό ΔΕΚ - ΔΕΕ, αποφάσεις της 10ης Μαρτίου 1987, C-199/85, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1987, σ. 1039, σκέψη 14, της 18ης Μαΐου 1995, C-57/94, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1995, σ. I-1249, σκέψη 23, της 28ης Μαρτίου 1996, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 1996, σ. I-1949, της 10ης Απριλίου 2003, C-20/01 και C-28/01, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 2003, I-360, σκέψη 58, της 14ης Σεπτεμβρίου 2004, C-385/02, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2004, σ. I-8121, σκέψη 19, της 14ης Οκτωβρίου 2004, C-340/02, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλ. 2004, I-9845, σκέψη 38, και της 2ας Ιουνίου 2005, C-394/02, Επιτροπή κατά Ελλάδας, Συλλ. 2005, I-4713, σκέψη 33, της 8ης Απριλίου 2008, C-337/05, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2008, I-2173, σκέψεις 57-58, της 27ης Οκτωβρίου 2011, C-601/10, Επιτροπή κατά Ελληνικής Δημοκρατίας, Συλλ. 2011, I-00163, σκέψη 32).

27. Καταρχήν, πρέπει να διερευνηθεί εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής του επικαλούμενου στο αίτημα της Αναθέτουσας Αρχής άρθρου 32, παράγραφος 2, περίπτωση γ' του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, ως προς την εφαρμογή του εν λόγω άρθρου, η εφαρμογή της τελευταίας εξαρτάται από τη συνδρομή πέντε σωρευτικών προϋποθέσεων.

28. (α) Συγκεκριμένα, προϋποθέτει:

i) την ύπαρξη κατεπείγουσας ανάγκης που δεν συμβιβάζεται με τις προθεσμίες που επιτάσσουν άλλες διαδικασίες,

ii) την ύπαρξη απρόβλεπτης περίπτωσης,

iii) την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της απρόβλεπτης περίπτωσης και της κατεπείγουσας ανάγκης που ανακύπτει,

iv) οι περιστάσεις που επικαλούνται οι Αναθέτουσες Αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη, και τέλος,

v) την ανάθεση της εν λόγω σύμβασης στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο.

(β) Ως απρόβλεπτες περιστάσεις νοούνται γεγονότα που υπερβαίνουν κατά πολύ τον συνήθη ρου του οικονομικού και κοινωνικού βίου, όπως λ.χ. οι θεομηνίες (πλημμύρες, σεισμοί κλπ.), οι οποίες καθιστούν κατεπειγόντως απαραίτητη την παράδοση διαφόρων προμηθειών στους πληγέντες.

(γ) Γίνεται περαιτέρω δεκτό, σύμφωνα με τη νομολογία του Συμβουλίου της

Επικρατείας, ότι, κατά την έννοια της διάταξης της υποπερίπτωσης γ' της περίπτωσης 1 του άρθρου 25 του Π.Δ. 60/2007 και πλέον άρθρο 32, παράγραφος 2, περίπτωση γ' του Ν. 4412/2016, η Αναθέτουσα Αρχή έχει μεν ευχέρεια, κατ' απόκλιση από το γενικό κανόνα διενέργειας ανοικτού ή κλειστού διαγωνισμού, να συνάπτει δημόσια σύμβαση με προσφυγή στην εξαιρετική διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση της σχετικής προκήρυξης, μόνον όμως εφόσον συντρέχουν οι προς τούτο νόμιμες προϋποθέσεις, ήτοι κατεπείγουσα ανάγκη οφειλόμενη σε γεγονότα απρόβλεπτα και δη μη απορρέοντα από δική της ευθύνη. Η σχετική απόφαση της Αναθέτουσας Αρχής πρέπει να φέρει πλήρη και ειδική αιτιολογία, αναφερόμενη στους λόγους για τους οποίους αποφασίζεται η προσφυγή στην εν λόγω εξαιρετική διαδικασία (βλ. χαρακτηριστικά ΣΤΕ 1747/2011). Επιπλέον, αντίστοιχη άποψη έχει υιοθετήσει και το Ελεγκτικό Συνέδριο, το οποίο δέχεται ότι απρόβλεπτες περιστάσεις είναι τα γεγονότα που δεν μπορούν αντικειμενικά με βάση τα διδάγματα της ανθρώπινης πείρας και λογικής να προβλεφθούν, είναι δε ανεξάρτητα της βούλησης της Αναθέτουσας Αρχής και δεν πρέπει να απορρέουν από έλλειψη προγραμματισμού και επιμέλειας της Αναθέτουσας Αρχής (βλ. ενδεικτικά πράξεις ΕΣ 91, 105, 171, 191, 200, 205 και 214/2007, 15 και 74/2008). Σημειώνεται περαιτέρω η κρίση του Ελεγκτικού Συνεδρίου ότι γεγονότα, όπως η προσεχής λήξη ισχύος των συμβάσεων υπηρεσιών, ή η ανάγκη παροχής των σχετικών υπηρεσιών για την εύρυθμη λειτουργία του φορέα δεν μπορούν να χαρακτηριστούν απρόβλεπτες περιστάσεις (βλ. ενδεικτικά ΕΣ Τμ. VI 93/2011, 91/2007, Κλ. Ζ 264/2010, Κλ. ΣΤ 205/2007, Τμ. VI 58/2005, 91/2007, 19/2009).

29. Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης αν δεν πληρούται μία από τις προαναφερθείσες προϋποθέσεις ως προς το κατεπείγον, δεν δικαιολογείται η προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης (βλ. αποφάσεις ΔΕΕ της 2ας Αυγούστου 1993, C-107/92, Επιτροπή κατά Ιταλίας, σκέψη 12, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, σκέψη 14).

30. Εν προκειμένω, η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας – Θράκης αιτείται την προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, προκειμένου να καλυφθεί η ανάγκη για παροχή υπηρεσιών καθαριότητας στους χώρους του Συνοριακού Σταθμού Προμαχώνα Π.Ε. Σερρών, χρονικής διάρκειας έως έξι (6) μηνών, προϋπολογισθείσας δαπάνης έως, **48.390,00€** μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 24%, λόγω κατεπείγουσας ανάγκης, όπως ρητώς μνημονεύεται στο σχετικό αίτημα (βλ. υπό II.10).

31. Από τα στοιχεία του φακέλου της κρινόμενης υπόθεσης και αξιολογώντας τη συνδρομή των προϋποθέσεων εφαρμογής των ανωτέρω διατάξεων, προκύπτουν τα ακόλουθα:

(i) Ως προς την ύπαρξη κατεπείγουσας ανάγκης που δεν συμβιβάζεται με τις προθεσμίες που επιτάσσουν άλλες διαδικασίες:

Σύμφωνα με το υπό κρίση αίτημα, η αναθέτουσα αρχή προβάλλει ως κατεπείγουσα ανάγκη μη συμβιβαζόμενη με τις προθεσμίες που επιτάσσουν άλλες διαδικασίες, την

«ανάγκη καθαρισμού των εγκαταστάσεων του Συνοριακού Σταθμού Προμαχώνα Σερρών [...] για λόγους υγειονομικού ενδιαφέροντος, και λόγω της αναγκαιότητας για περιορισμό της διασποράς του κορωνοϊού, πολλώ δε μάλλον εν μέσω τουριστικής περιόδου κατά την οποία αυξάνεται ο αριθμός των διερχομένων οχημάτων και ατόμων».

Επιπροσθέτως, σύμφωνα με το ως άνω υπ' αριθμ. πρωτ. 172987/20.6.2022 έγγραφο, η αναθέτουσα αρχή έθεσε υπόψη της Αρχής ότι «...για τη συνέχιση των υπηρεσιών ήδη έχουν συναφθεί συμβάσεις συνολικού ύψους 29.940 € προ ΦΠΑ για τα τμήματα 2 και 3 του διαγωνισμού, υπολογιζομένων βάσει της παραγράφου 10 άρθρο 6 του Ν. 4412/2016, καθώς πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις». Επίσης, σύμφωνα με τα έγγραφα που είχαν υποβληθεί προκειμένου για την έκδοση της υπ' αριθμ. 27/2022 Γνώμης της Αρχής, στον **Συνοριακό Σταθμό Προμαχώνα** ίσχυε έως **30.4.2022** η υπ' αριθμ. 1/2022 σύμβαση απευθείας αναθέσεως με την «MYSECURITY AND FACILITY SYSTEMS A.E.» αξίας 24.720 € χωρίς ΦΠΑ.

Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι η ανάγκη ανάθεσης των εν λόγω υπηρεσιών καθαριότητας πράγματι είναι κατεπείγουσα, καθώς σύμφωνα με τα όσα επικαλείται η αναθέτουσα αρχή στο αίτημά της, η σύμβαση που ίσχυε κατά την ημέρα υποβολής του αιτήματος (8.6.2022), όπως αυτό εν συνεχεία αναδιατυπώθηκε στις 20.6.2022 και στις 27.6.2022, έληξε στις (26.6.2022) ενώ «...ο διαγωνισμός είναι σε εκκρεμότητα για το Τμήμα (2) Σ.Σ. Προμαχώνας και η ανάγκη καθορισμού των εγκαταστάσεων του είναι κατεπείγουσα για λόγους δημοσίου συμφέροντος, τόσο για την προστασία της δημόσιας υγείας, του περιορισμού της διασποράς του κορωνοϊού covid-19 αλλά και της δημόσιας εικόνας της χώρας μας, επειδή οι Συνοριακοί Σταθμοί αποτελούν πύλες εισόδου διερχομένων στη χώρα μας από άλλες χώρες» (πρβλ. και Δ27/2022 γνώμη της Αρχής).

(ii) Ως προς την ύπαρξη απρόβλεπτης περίπτωσης:

Ως απρόβλεπτη περίπτωση, γενεσιουργό της κατεπείγουσας ανάγκης, η αναθέτουσα αρχή με το αίτημά της προβάλλει το λόγο ότι: «η υπέρμετρη καθυστέρηση στην τελεσφόρηση του τμήματος (2) του διαγωνισμού δεν οφείλεται στην Υπηρεσία μας η οποία ως αναθέτουσα αρχή δημοσίευσε εγκαίρως την διακήρυξη τον Ιούνιο 2021 (21PROC008761623 2021-06-15) για την παροχή υπηρεσιών καθαριότητας για τα έτη 2022-2023» συμπληρώνει δε η αναθέτουσα στο με αριθμ. πρωτ. 177828/27.6.2022 έγγραφό της με το οποίο αναδιατύπωσε και πάλι το αίτημά της ότι «...η παρούσα καθυστέρηση για τη σύναψη σύμβασης για το τμήμα Σ.Σ. Προμαχώνα, υπολογιζόμενη σε περίπου δεκαοκτώ μήνες, λόγω χρήσης ενδίκων βοηθημάτων δύο φορές, είναι υπέρμετρη και χωρίς υπαιτιότητα της Υπηρεσίας μας».

Αρχικά, επισημαίνεται ότι στο πλαίσιο εξετάσεως της συνδρομής της κατεπείγουσας ανάγκης προσφυγής σε διαδικασία διαπραγμάτευσης, η οποία οφείλεται σε απρόβλεπτα γεγονότα, έχει κριθεί ότι η τήρηση χρονοβόρων, ενδεχομένως, διαδικασιών διενέργειας διαγωνισμών, εξαιτίας των δημοσιεύσεων ή της υποβολής ενστάσεων, προσφυγών και αιτήσεων ασφαλιστικών μέτρων από τους συμμετέχοντες, δεν συνιστά απρόβλεπτη

περίσταση η οποία να συνδέεται αιτιωδώς με την κατεπείγουσα ανάγκη απευθείας ανάθεσης της σχετικής προμήθειας (βλ. ενδεικτικά πράξεις Τμ. VI Ελ. Συν. 91/2007 και 205/2007 και Τμ. IV 160/2013, 182/2014)). Η ανωτέρω παρατεθείσα πάγια νομολογία, περί μη συνδρομής απρόβλεπτου γεγονότος, συνάδει και με την με αρ. 1747/2011 Απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, σύμφωνα με την οποία *“κατά την έννοια της διατάξεως του άρθρου 25 του π.δ 60/2007, δεν συνιστά απρόβλεπτο γεγονός που θα δικαιολογούσε κατ’ εξαίρεση, την επιλογή από τη Διοίκηση της διαδικασίας με διαπραγμάτευση το γεγονός της άσκησης των προβλεπόμενων εκ του νόμου ένδικων μέσων παροχής προσωρινής δικαστικής προστασίας”* (σκέψη 7). Αντίστοιχη άποψη έχει υιοθετήσει και η Αρχή σε παλαιότερες αποφάσεις της (βλ. ενδεικτικά Αποφάσεις 1, 25, 30, 49, 73, 93/2014, 159 και 160/2016 προσφάτως δε και Δ27/2022).

Κατόπιν των ανωτέρω, οι ισχυρισμοί της αιτούσας σχετικά με την πλήρωση της προϋπόθεσης περί ύπαρξης απροβλέπτου περίπτωσης, πρέπει να κριθούν υπό το πρίσμα του κατά πόσον τα επικαλούμενα αποτελούν έκτακτα και ασυνήθιστα γεγονότα, τα οποία αντικειμενικά δεν ήταν σε θέση να προβλεφθούν σύμφωνα με τους κανόνες της ανθρώπινης εμπειρίας και λογικής.

Ως απρόβλεπτη περίπτωση, γενεσιουργό της κατεπείγουσας ανάγκης, η αναθέτουσα αρχή με το αίτημά της προβάλλει την επικαλούμενη υπέρμετρη καθυστέρηση στην τελεσφόρηση του Τμήματος (2) του διαγωνισμού, οφειλόμενη στην υποβολή προδικαστικών προσφυγών στην ΑΕΠΠ, την σιωπηρή απόρριψη των προσφυγών για το εν λόγω τμήμα (2) του διαγωνισμού και την καθυστέρηση που έχει προκύψει λόγω της μετέπειτα δικαστικής εμπλοκής (αναπομπή της υπόθεσης από το Διοικητικό Εφετείο στην ΑΕΠΠ, έκδοση απόφασης από την ΑΕΠΠ, άσκηση αιτήσεως ακυρώσεως/αναστολής εκ νέου στο Εφετείο από τον ηττηθέντα φορέα).

Ειδικότερα ως στοιχείο του απρόβλεπτου επικαλείται η αναθέτουσα αρχή την καθυστέρηση που έχει προκληθεί από τις *«διαδοχικές διαδικασίες εξέτασης προδικαστικών προσφυγών ενώπιον της Α.Ε.Π.Π. και του Διοικητικού Εφετείου.....»*

Στην υπό εξέταση περίπτωση εκ των διαλαμβανομένων στον υποβληθέντα φάκελο στοιχείων και όσων υποβλήθηκαν για την έκδοση της υπ’ αριθμ. 27/2022 Γνώμης της Αρχής, προκύπτουν τα κάτωθι:

Α) Για το τμήμα Προμαχώνα (τμήμα 2) με α/α 134066 κατατέθηκαν δύο προδικαστικές προσφυγές (βλ. αναλυτικά ιστορικό υπό II.6.) για τις οποίες δεν εκδόθηκε απόφαση της Α.Ε.Π.Π. και ως εκ τούτου τεκμαίρετο ότι απερρίφθησαν σιωπηρώς.

Επί των με αριθμ. κατάθεσης ΑΚ 1/03-01-2022 και Γ.Α.Κ. 2012/26-10-2021 (της «[...]») και ΑΚ 2/03-01-2022 Γ.Α.Κ. 2021/26-10-2021 (της ΜΥ SECURITY AND FACILITY SYSTEMS Α.Ε.” αντίστοιχα αιτήσεων ακυρώσεως/αναστολών, εκδόθηκαν όπως αναφέρθηκε ανωτέρω (βλ. ιστορικό υπό II.7) οι υπ’ αριθμ. 199/2022 και 209/2022 αποφάσεις του Διοικητικού

Εφετείου, οι οποίες ανέπεμψαν τις υποθέσεις στην ΑΕΠΠ «*προκειμένου να ασκήσει την επιβαλλόμενη κατά το νόμο αρμοδιότητά της*». Προς συμμόρφωση με τις ως άνω αποφάσεις των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, η Α.Ε.Π.Π. εξέδωσε τις υπ' αριθμ. Σ 892_2022 και Σ893_2022 αποφάσεις της, σύμφωνα με τις οποίες αφενός μεν ακυρώνεται η απόφαση με αριθμ. πρωτ. 236699/12.10.2021 Συντονιστή Α.Δ.Μ.-Θ κατά το μέρος που έκανε αποδεκτή την προσφορά της εταιρείας «My security and Facility systems A.E.»- και αφετέρου απορρίπτεται η προδικαστική προσφυγή της τελευταίας κατά της αποδοχής της προσφοράς του οικονομικού φορέα «[...]». Σύμφωνα δε με το υπ' αριθμ. πρωτ. 177828/27/6/2022 συμπληρωματικό έγγραφο της αναθέτουσας αρχής, που απεστάλη με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο και έλαβε αριθμ. πρωτ. εισερχομένου Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ 3497/28.6.2022, η εταιρεία MY SECURITY AND FACILITY SYSTEMS A.E. άσκησε την με αριθμ. κατάθεσης ΑΚ285/23-6-2022 αίτηση ακύρωσης αναστολής για την οποία ορίστηκε δικάσιμος στις 29/9/2022.

Στην αριθμ. Δ27/2022 αρνητική γνώμη της ΕΑΑΔΗΣΥ, που τέθηκε υπόψη των Μελών της, κατά την παρούσα συνεδρίαση, η Αρχή, εξετάζοντας την εξέλιξη της δικαστικής εμπλοκής ως είχε μέχρι εκείνο το χρονικό σημείο, έκρινε τότε σχετικά με τη συνδρομή της προϋπόθεσης της απρόβλεπτης περιστασης, ότι: «*Σε κάθε περίπτωση, οι επικαλούμενες περιστάσεις από την αναθέτουσα αρχή, ως ανωτέρω περιγράφονται, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι προκάλεσαν πρόσθετη μη εκτιμώμενη καθυστέρηση στην υπό εξέταση διαγωνιστική διαδικασία και ότι θα μπορούσε να συνεκτιμηθεί η αδυναμία προβλέψεως αυτών από την αναθέτουσα αρχή. Ειδικότερα πάντως για το Τμήμα 2 – Προμαχώνα, ακόμη και αν ήθελε συνεκτιμηθεί, στο πλαίσιο της αξιολόγησης της προϋπόθεσης της απρόβλεπτης περίπτωσης, η σιωπηρή απόρριψη των ασκηθεισών προδικαστικών προσφυγών από την Α.Ε.Π.Π., με όποια καθυστέρηση αυτή συνεπάγεται, σε κάθε περίπτωση δεν αναιρείται η ευθύνη της αναθέτουσας αρχής, όπως καταδεικνύεται κατωτέρω, κατά την εξέταση της υπό (iv) προϋπόθεσης και, συνακόλουθα, δεν συντρέχουν σωρευτικά οι απαιτούμενες προϋποθέσεις*».

Εν προκειμένω, όμως, παρά το ότι οι επικαλούμενες εκ νέου περιστάσεις από την αναθέτουσα αρχή, ως ανωτέρω περιγράφονται, εντάσσονται στην έννοια της δικαστικής ή και διοικητικής εμπλοκής, όπως αυτή έχει οριοθετηθεί από την πάγια νομολογία των δικαστηρίων, εντούτοις, σειρά νομικών γεγονότων, ιδίως μάλιστα η μη άσκηση της αρμοδιότητας της Α.Ε.Π.Π. με συνέπεια την τεκμαιρόμενη σιωπηρή απόρριψη των ασκηθεισών προδικαστικών προσφυγών, καθώς και η άσκηση αλληπάλληλων αιτήσεων αναστολής/ακυρώσεως ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι σε δύο από τα τρία τμήματα του διαγωνισμού στα οποία δεν εμφιλοχώρησε παρόμοια καθυστέρηση λόγω σιωπηρής απόρριψης εκ μέρους της Α.Ε.Π.Π. έχει ήδη καταρτισθεί η σχετική σύμβαση, **διαφαίνεται ότι προκάλεσαν μια περαιτέρω πρόσθετη καθυστέρηση στην υπό εξέταση διαγωνιστική διαδικασία που ενδεχομένως δυσχερώς θα μπορούσε να προβλέψει μια αναθέτουσα αρχή, πολλώ μάλλον που για το εν λόγω**

ζήτημα, δηλ. της αδυναμίας κρίσεως επί της ουσίας του δικαστηρίου στην περίπτωση σιωπηράς απορρίψεως της προδικαστικής προσφυγής από την ΑΕΠΠ, έχουν εκδοθεί αντίθετες αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας, ήδη δε επίκειται επί του θέματος η έκδοση αποφάσεως της Ολομέλειας του Δικαστηρίου (βλ. ΕΑ ΣτΕ 296/2021, 194/2022 επταμ. Δ` Τμήματος και αντιθ. ΕΑ ΣτΕ 275/2001 και 293/2021 του ΣΤ` Τμήματος). Συνεπώς, υπό τα δεδομένα αυτά μπορεί βασίμως να εκτιμηθεί η αδυναμία προβλέψεως αυτής από την αναθέτουσα αρχή. (Πρβλ και Γνώμη Δ27/2022, όπως και Ελ.Συν. Τμήμα 35/2008, ΝΣΚ ΓΝΔ 17/2010, καθώς και Δ62/2018, Δ98/2020 και Δ33/2021 γνώμες της Αρχής).

(iii) Ως προς την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της απρόβλεπτης περίπτωσης και της κατεπείγουσας ανάγκης που ανακύπτει:

Για τη συνδρομή των προϋποθέσεων εφαρμογής της εφαρμοστέας διάταξης του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, θα πρέπει η κατεπείγουσα ανάγκη που επικαλείται η αναθέτουσα αρχή να οφείλεται σε απρόβλεπτες περιστάσεις, με τις οποίες να τελεί σε αιτιώδη συνάφεια.

Όπως προκύπτει από τα υποβληθέντα στοιχεία, εφόσον, κατά τα προεκτιθέμενα, οι επικαλούμενες περιστάσεις συνιστούν απρόβλεπτο, τότε η διοικητική και δικαστική που εμφιλοχωρεί κατά τη διαδικασία του διενεργούμενου διαγωνισμού, ιδίως για το τμήμα Προμαχώνα, όπως συσχετίζεται ανωτέρω, συνδυαζόμενη με την καθυστέρηση που προκλήθηκε εξαιτίας της σιωπηρής απόρριψης των προδικαστικών προσφυγών από την Α.Ε.Π.Π, αρχικά, και της με δικαστική απόφαση αναπομπής τους και πάλι στην Α.Ε.Π.Π. για την άσκηση της εκ του νόμου αρμοδιότητάς της, εξ ου και η αδυναμία σύναψης της σχετικής σύμβασης, τελεί σε αιτιώδη συνάφεια με την αδυναμία της αναθέτουσας αρχής να καλύψει με άλλο τρόπο την ενεστώσα, άμεση και διαρκή ανάγκη παροχής υπηρεσιών καθαριότητας στον Συνοριακό Σταθμό Προμαχώνα (πρβλ και Δ27/2022 γνώμη της Αρχής).

(iv) Ως προς το ότι, οι περιστάσεις που επικαλούνται οι Αναθέτουσες Αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη:

Αναφορικά με την εν λόγω προϋπόθεση, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν τα εξής:

Ως προελέχθη, η αναθέτουσα αρχή επικαλείται ως απρόβλεπτη περίπτωση, γενεσιουργό της κατεπείγουσας ανάγκης τη δικαστική εμπλοκή του διενεργηθέντος με την υπ' αριθμ. πρωτ. οικ. 236699/12.10.2021 Απόφαση του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας – Θράκης διαγωνισμού (βλ. Ιστορικό, παρ. ΙΙ.1).

Οι υπηρεσίες καθαριότητας αποτελούν πάγια και διαρκή ανάγκη, επομένως δύναται να προγραμματιστούν σε ετήσια βάση έγκαιρα από την αναθέτουσα αρχή. Ο εκάστοτε φορέας, άλλωστε, οφείλει να προγραμματίζει τις ανάγκες του και να ξεκινά τις κατά

περίπτωση νόμιμες διαδικασίες στον κατάλληλο χρόνο, ούτως ώστε να είναι σε θέση να τις περατώσει έγκαιρα (βλ. Πράξη 4/2013 Τμήμα IV Ελ. Συν.).

Εν προκειμένω, σύμφωνα με τα στοιχεία που τέθηκαν υπ' όψιν της Αρχής, η αναθέτουσα αρχή προκήρυξε ανοικτή διαγωνιστική διαδικασία για την κάλυψη των αναγκών της τον Ιούνιο 2021, ήτοι έξι μήνες πριν τη λήξη της ισχύουσας τότε σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαριότητας στις 31.12.2021. Και τούτο, ενώ ήταν σε γνώση της και διέθετε συγκριτικά στοιχεία από την προηγουμένως διενεργηθείσα διαγωνιστική διαδικασία για παροχή υπηρεσιών καθαριότητας για τους εν λόγω Συνοριακούς Σταθμούς στην οποία είχαν επίσης υποβληθεί προδικαστικές προσφυγές και είχε μετέπειτα προκληθεί δικαστική εμπλοκή (πρβλ. Ιστορικό στην Δ33/2021 γνώμη της Αρχής), με αποτέλεσμα η ολοκλήρωση της διαγωνιστικής διαδικασίας να διαρκέσει περισσότερο από 12 μήνες σε συνάρτηση με τον χρόνο έναρξής της και τις σχετικές καθυστερήσεις λόγω αναστολής λειτουργίας των δικαστηρίων (πρβλ. και σχετική κρίση στη Δ27/2022 γνώμη της Αρχής). Ήδη και σύμφωνα με τα όσα αναφέρει η αναθέτουσα στο με αριθμ. πρωτ. 177828/27.6.2022 έγγραφό της η καθυστέρηση αυτή θα διαρκέσει 18 μήνες περίπου έως την έκδοση της απόφασης από το Διοικητικό Εφετείο και τον έλεγχο της σύμβασης από το Ελεγκτικό Συνέδριο. Θα πρέπει ωστόσο να ληφθεί υπόψη ότι, σύμφωνα με τα στοιχεία που έθεσε υπόψη μας η αναθέτουσα αρχή (ηλεκτρονικό ταχυδρομείο), «η διακήρυξη για την κάλυψη των αναγκών καθαριότητας των Σ.Σ. για το 2019-2020 δημοσιεύθηκε στις 04-05-2018 (ΑΔΑ: ΩΒ4ΑΟΡ1Υ-ΖΣΩ/04-05-2018), ενώ «...οι συμβάσεις για τα τρία τμήματά της υπεγράφησαν το αργότερο εντός περίπου επτά μηνών ήτοι στις 09-11-2018 για τους Σ.Σ. Ευζώνους (ΑΔΑΜ:18SYMV004054644) και Προμαχώνα (ΑΔΑΜ:18SYMV004054648) και για τον Σ.Σ. Κήπων στις 24-12-2018 (ΑΔΑΜ:18SYMV004295743)».

Περαιτέρω, διαφαίνεται ότι η καθυστέρηση εκ της δικαστικής εμπλοκής δεν ήταν δυνατό να εκτιμηθεί χρονικά από την αναθέτουσα αρχή. Συγκεκριμένα για το Τμήμα 2 (Σ.Σ. Προμαχώνα) κατά της σιωπηρής απόρριψης των προδικαστικών προσφυγών εκδόθηκαν οι υπ' αριθμ. 199/2022 και 209/2022 αποφάσεις του Διοικητικού Εφετείου, οι οποίες ανέπεμψαν την υπόθεση στην ΑΕΠΠ για την άσκηση της αρμοδιότητάς της και εκδόθηκαν εν τέλει οι υπ' αριθμ. Σ892_2022 και Σ893_2022 αποφάσεις της Α.Ε.Π.Π. (ήδη Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ) επί των οποίων επανασκήθηκαν αιτήσεις αναστολής/ακυρώσεως, με αποτέλεσμα να διεβλέπεται πρόσθετη καθυστέρηση.

Θα πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη ότι ήδη έχει καταρτισθεί σύμβαση για το τμήμα (3) του Διαγωνισμού, ενώ σύμφωνα με τις υπ' αριθμ. Σ892_2022 και Σ893_2022 αποφάσεις της Α.Ε.Π.Π. (ήδη Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ) ακυρώνεται η απόφαση με αριθμ. πρωτ. 236699/12.10.2021 Συντονιστή Α.Δ.Μ.-Θ κατά το μέρος που έκανε αποδεκτή την προσφορά της εταιρείας «My security and facility systems A.E.» και αφετέρου απορρίπτεται η προδικαστική προσφυγή της τελευταίας σχετικά με την επιλογή από την αναθέτουσα αρχή του [...] ως προσωρινού αναδόχου.

Όπως προκύπτει δε από συμπληρωματικά στοιχεία που τέθηκαν υπόψη της Αρχής (από

20.6.2022 ηλεκτρονικό μήνυμα) η αναθέτουσα προσέφυγε στην εφαρμογή του άρθ. 6 παρ. 10 ν. για να καλυφθούν οι ανάγκες του τμήματος Σ.Σ. Κήπων-Καστανέων-Ορμενίου (τμήμα για το οποίο πλέον έχει ήδη υπογραφεί σύμβαση εκ του αρχικού διαγωνισμού) αξίας 18.000€ (ΑΔΑΜ:22ΣΥΜΝ010447853) και για τον Σ.Σ. Προμαχώνα αξίας 11.940€ (ΑΔΑΜ:22ΣΥΜΝ010473681).

Πρέπει, πάντως, να παρατηρηθεί ότι δεν προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου και όπως έχει ήδη αναφερθεί στη Δ27/2022 γνώμη της Αρχής, για ποιο λόγο η αναθέτουσα αρχή δεν έκανε χρήση της δυνατότητας χρήσης της συντετμημένης προθεσμίας του άρθρου 27 παρ. 3 του 4412/2016. Συναφώς επισημαίνεται ότι σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 46 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, η οποία αφορά τη διάταξη 27 παρ. 3 της εν λόγω Οδηγίας, όπως αυτή ενσωματώθηκε στην εθνική νομοθεσία με την ταυτάριθμη διάταξη του ν. 4412/2016, «*Θα πρέπει να επιτρέπεται στις αναθέτουσες αρχές να συντομεύουν ορισμένες προθεσμίες που ισχύουν για τις ανοικτές και κλειστές διαδικασίες και για τις ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση, εάν οι προθεσμίες αυτές δεν θα ήταν εφικτό να τηρηθούν λόγω επείγουσας ανάγκης, η οποία πρέπει να αιτιολογείται δεόντως από τις αναθέτουσες αρχές. Θα πρέπει να αποσαφηνιστεί ότι δεν είναι απαραίτητο να πρόκειται για κατεπείγουσα ανάγκη οφειλομένη σε γεγονότα τα οποία η αναθέτουσα αρχή δεν θα μπορούσε να προβλέψει και για τα οποία δεν ευθύνεται*». Προκύπτει, κατά συνέπεια, ότι οι όροι και οι προϋποθέσεις εφαρμογής της εν λόγω διάταξης παρέχουν στις αναθέτουσες αρχές ευελιξία τηρώντας ταυτοχρόνως τα εχέγγυα μιας διαφανούς διαγωνιστικής διαδικασίας κι ως εκ τούτου η χρήση της εν λόγω διάταξης θα πρέπει να προκρίνεται έναντι της εξαιρετικής διάταξης του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, οι προϋποθέσεις εφαρμογής της οποίας ερμηνεύονται *stricto sensu*.

(ν) Ως προς την ανάθεση της σύμβασης στο απολύτως απαραίτητο μέτρο:

Επισημαίνεται ότι στο πλαίσιο κρίσης της πλήρωσης της συγκεκριμένης περίπτωσης, θα πρέπει να προσδιορίζεται επακριβώς το αναγκαίο μέτρο ανάθεσης της σκοπούμενης σύμβασης. Ως προς τη συγκεκριμένη προϋπόθεση συνδρομής της επικαλούμενης διάταξης του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, σημειωτέον ότι, όπως έχει σχετικώς κριθεί (βλ. ενδεικτικά 1/2012, 24/2012, 348/2014, 56/2015 Δ75/2019 Γνώμες της Αρχής), λόγω του εξαιρετικού χαρακτήρα της διάταξης, η εφαρμογή της συγκεκριμένης εξαιρετικής διαδικασίας για την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων κατόπιν διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης επιτρέπεται επί τη βάση της προσωρινής και άμεσης κάλυψης των επικαλούμενων κατεπειγουσών και επιτακτικών αναγκών και όχι του συνόλου των παγίων και διαρκών αναγκών της αναθέτουσας αρχής, ενώ για τις υπηρεσίες που είναι απαραίτητες μετά την περίοδο της προσωρινής κάλυψης της κατεπείγουσας ανάγκης η αναθέτουσα αρχή έχει τη δυνατότητα να προσφύγει σε ανοιχτή ή κλειστή διαδικασία σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Επομένως, το κατ' επίκληση της ανωτέρω διάταξης του ν. 4412/2016 αίτημα πρέπει να υποβάλλεται στο

μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο και όχι να καλύπτει το σύνολο των αναγκών της αιτούσας αναθέτουσας αρχής, καθώς αυτές μπορούν να καλύπτονται με δημόσιες συμβάσεις που συνάπτονται με τις συνήθειες (ανοικτή ή κλειστή) διαγωνιστικές διαδικασίες ανάθεσης (βλ. ενδεικτικά Δ127/2018, Δ75/2019, Δ84/2019, Δ 33/2021 Γνώμες της Αρχής).

Εν προκειμένω, το υποβληθέν αίτημα αφορά σε σύμβαση παροχής υπηρεσιών καθαριότητας χρονικής διάρκειας έξι (6) μηνών προϋπολογισθείσας δαπάνης **48.390,00€** μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 24%. Ειδικότερα, στο αίτημά της η αναθέτουσα αρχή αναφέρει ότι *«αποτελεί απολύτως αναγκαίο μέτρο η προσφυγή σε διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση του άρθρου 32 παρ. 2γ του Ν. 4412/2016, ...για σύναψη σύμβασης διάρκειας (κατά προσέγγιση έξι μηνών) μέχρι 31-12-2022 και αξίας έως του ποσού των εξήντα χιλιάδων ευρώ (60.000 €) συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ»*, *«..... δεδομένου ότι για την δημοσίευση της δικαστικής απόφασης απαιτείται κατά μέσο όρο διάστημα δύο μηνών, αλλά και ακολούθως [απαιτείται] η έκδοση απόφασης από την Υπηρεσία μας [Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας Θράκης] και η αποστολή του φακέλου διαγωνισμού στο αρμόδιο κλιμάκιο Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου»*

Σύμφωνα δε με τα συμπληρωματικά στοιχεία που απέστειλε η Αναθέτουσα Αρχή με το υπ' αριθμ. 172987/27.6.2022 έγγραφό της (αριθμ. πρωτ. εισερχομένου Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ 3497/28.6.2022, η συζήτηση της με αριθμ. κατάθεσης ΑΚ285/23-6-2022 αιτήσεως αναστολής/ακυρώσεως της εταιρείας «My security and facility systems A.E.» έχει προσδιορισθεί για 29/9/2022 και συνεπώς διαφαίνεται ότι το χρονικό διάστημα για το οποίο θα πρέπει να καλυφθούν οι ανάγκες καθαριότητας με την αιτούμενη διαδικασία πιθανόν να διαρκέσει μέχρι τέλος του έτους 2022. Επισημαίνεται ότι μέχρι πρότινος, ήτοι μέχρι 26/6/2022, οι ανάγκες καθαριότητας για τον εν λόγω συνοριακό σταθμό καλύπτονταν βάσει της σύμβασης 12/2022 (ΑΔΑΜ:22SYMV010473681) αξίας 11.940€ με την «MYSECURITY AND FACILITY SYSTEMS».

32. Τέλος, όπως προκύπτει από τα ανωτέρω εκτιθέμενα, συντρέχουν εν προκειμένω οι προϋποθέσεις για την εφαρμογή του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2006.

V. Συμπέρασμα

Εν όψει των προεκτεθέντων, με βάση το διδόμενο πραγματικό και από την υπαγωγή στις προαναφερόμενες και ερμηνεύομενες διατάξεις, η Αρχή ομόφωνα αποφασίζει:

Την παροχή σύμφωνης γνώμης επί του αιτήματος της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας Θράκης για την προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης, σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 2, περίπτωση γ', υποπερίπτωση δδ' του ν. 4013/2011, για την ανάθεση σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαριότητας στις εγκαταστάσεις του Συνοριακού Σταθμού: Προμαχώνα (τμήμα 2 του προκηρυχθέντος διαγωνισμού), χρονικής διάρκειας έξι (6) μηνών, προϋπολογισθείσας δαπάνης 48.390,00€ μη

συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 24%, λόγω συνδρομής των τασσομένων από το άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ' του ν 4412/206 προϋποθέσεων (κατεπείγουσα ανάγκη).

Αθήνα, 13 Ιουλίου 2022

Θεωρήθηκε

Ο Αντιπρόεδρος

Αδάμ Καραγλάνης

